

OPEN MONUMENTEDAG 2020

EEN RONDJE FIETSEN

NOORDWIJKERHOUT EN DE ZILK

Afstand fietsroute : 27 km

De route start bij het VVV kantoor. De gevel van het VVV kantoor is de oorspronkelijke gevel van het woonhuis dat hier vroeger stond. Bij de sloop van de woning is de gevel steen voor steen afgebroken en bij de nieuwbouw steen voor steen weer opgebouwd. Rechts naast de ingang zit de oorspronkelijke eerste steen. Vanaf de VVV gaat u richting **de Witte Kerk**. Dit is een prachtig, meer dan 7 eeuwen oud kerkje dat nog steeds gebruikt wordt door en eigendom is van de Protestantse Gemeente Noordwijkerhout en De Zilk. De toren is van de gemeente Noordwijkerhout. De kerk is gebouwd op een natuurlijke zandheuvel. De oudste delen van het pand stammen waarschijnlijk uit de 13e eeuw. Rond de kerk ligt een kerkhof dat volgens historische bronnen meermalen werd geruimd. In 2005 is een proefsleuf in de tuin gegraven waarbij door archeologen minimaal 393 graven werden gedocumenteerd. Onlangs is op de plek van het omheinende muurtje wederom een sleuf gegraven waarbij archeologen ook weer een onbekend aantal graven in kaart hebben gebracht. Waarschijnlijk is de begraafplaats ruimer van opzet geweest dan de huidige grens, de begravingen zullen zich waarschijnlijk ook onder de huidige Dorpsringweg en de Havenstraat bevinden.

U fietst de Havenstraat in, langs de boerderij van Warmerdam. De boerderij van de familie Warmerdam is al generaties lang in het bezit van de familie en is tot in de jaren '80 als boerenbedrijf in gebruik geweest. Het oudste gedeelte van deze boerderij: het woongedeelte en een gedeelte van de stal, dateert uit 1896. In 1926 is na een brand het achterste stalgedeelte op de bestaande fundering herbouwd. In 1936 is het achterste gedeelte van deze stal tot winkel verbouwd. Vroeger bezat de top van de voorgevel decoratief houtsnijwerk, maar dit is verloren gegaan.

U fietst het viaduct onderdoor en vervolgens rechtsaf, de Kerstraat in. Op **Kerkstraat 43** (links) staat een met riet gedekt woonhuis. Rietdekker J. van Dijk heeft dit in 1923 laten bouwen. Hij had hier zijn bedrijf gevestigd.

Op **Kerkstraat 77** (links) staat een L-vormig woonhuis. Het huis is in 1914 gebouwd en in 2007 gerenoveerd. Het kenmerkt zich door rijk siermetselwerk. Op **Kerkstraat 78** (rechts) ziet u een woonhuis, eveneens van rijk siermetselwerk voorzie;. Gebouwd in 1917, ontwerp van J.W. van Parera.

Op **Kerkstraat 87** (links) staat **Boerderij Nieuw Welgelegen**. Deze vrijstaande langhuisboerderij dateert uit 1909. De boerderij heeft een zogenaamd mansarde dak. U slaat bij de **St. Victorlaan** links af. Aan de linkerzijde ziet u de **Victorkerk en de Pastorie**. De Victorkerk is altijd open, binnen.

De huidige Victorkerk zou ontstaan zijn uit een boerderij die na de Reformatie diende als schuilkerk. Een toren was er niet en de kerk vormde samen met de pastorie één geheel. De oude kerk lag op het huidige kerkplein. In 1851 werd de kerk afgebroken en werd er een nieuwe kerk gebouwd. Als snel bleek dat de kerk te klein was en daarom werd in 1897 besloten tot uitbreiding. In 1938 werd de stenen toren geplaatst. In de jaren '60 werd het interieur van de kerk gemoderniseerd. De pastorie werd in 1846 en in 1864 verbouwd.. Tijdens een derde verbouwing in 1898 werd het grootste gedeelte van de pastorie gesloopt en opnieuw opgebouwd. Alleen het nieu-

we voorstuk uit 1864 bleef staan. In 1940 volgde een vierde verbouwing. De kosterwoning, die ook op het terrein staat, werd in 1938 gebouwd. De bijzondere gevelsteen toont een man met een lantaarn in de hand, met als onderricht L.K 1:76'. In deze Bijbeltekst wordt gesproken over Johannes als wegbe-reider voor Christus. Dit was bedoeld als zinspel op één van de kosterstaken, namelijk het voorgaan met lantaarn en bel van de priester, wanneer deze het Ons Heer naar een zieke bracht.

U gaat rechtsaf de **Westerwoudtlaan** in en gelijk weer rechtsaf naar **Eykendonck**. Vervolgens komt u weer op de **Kerkstraat**, waar u linksaf gaat.

Gelijk aan de overkant, bij nummer **96-98** staat een transformatorhuisje uit 1925-1928. Let op de detaillering in de artdeco stijl en de twee tegels van rode keramiek met de letters S.L.F (Stedelijke Licht Fabrieken) en de twee gekruiste sleutels, het wapen van Leiden .Iets verderop, ook aan de rechterkant (nummer **110**), staat een tweelaags bollenschuur uit 1900 met de kenmerkende openslaande ventilatie deuren.

Op nummer 119 (links) staat **De Vlasoven** . Dit huis is rond 1890 gebouwd. U rijdt de **Kerkstraat** uit tot de rotonde, gaat rechtdoor, de **Leeweg** op. Nummer **19** het voormalige woonhuis van de jacht-opziener van Landgoed Leeuwenhorst. Jachtlust is gebouwd tussen 1890 en 1900 van Kethel en Spaland. Dit huis is voorzien van blauwwitte luiken, die ook op andere panden van het Landgoed aangebracht zijn. Rechts van Jachtlust staan twee hekpijlers met siervazen, die de oorspronkelijke oprijlaan van **klooster Leeuwenhorst** markeren. Dit klooster is in 1261 gesticht en in de 16e eeuw gesloopt. U gaat gelijk rechtsaf, onder het viaduct door en meteen bij **wandelknooppunt 04** via het zandpad het bos in. Het is verstandig om dit stukje te lopen omdat het pad soms slecht begaanbaar is en dit wandelgebied is. Aan het einde komt u op de **Gooweg**, en daar gaat u naar links.

Op **Gooweg 45** staat **Landhuis Klein Leeuwenhorst** uit 1858, omringd door een parkachtige tuin. Rechts daarvan, op nummer **45a**, staat het voormalige koetshuis/stallen. Dit is in 1872 gebouwd en in 1950 tot woonhuis verbouwd.

Op **Gooweg 47** staat de voormalige **portierswoning De Patrijs** van Landgoed Klein Leeuwenhorst. Het huis is in 1872 gebouwd. Rechts daarvan, op **Gooweg 49** staat een woonhuis dat dateert uit 1928 toen pensionhouder Jac. Passchier vergunning kreeg voor de bouw. Het pand heeft rondom een tuin, en heeft blauwwitte luiken. Op **Gooweg 40** (overkant) ziet u toegangspijlers uit ca 1890 die ooit behoorden bij villa Zandhorst die in 1986 is afgebrand.

Even verderop gaat u rechtsaf de **Northgodreef** op, en volgt het fietspad. U gaat rechtsaf het **Westeinde** op. Gelijk aan uw linkerhand, op nummer **94** ziet u **De Vonk**. De Vonk is een voormalig vakantiehuis voor fabrieksmeisjes en is in 1917-1918 ontworpen door architect J.J.P. Oud samenwerkend met de kunstenaars Theo van Doesburg en Harm Kamerlingh Onnes.

Op **Westeinde 85** staat een villa, eveneens onder architectuur van A.P. Smits en H. Fels. Deze villa is in ca 1910 gebouwd en er is een relatie met het sanatorium van Dr. Oldenboom. Op de gevelsteen staat de naam van het huis: Thimnath Sera, en de afbeelding van een Oosterse stad met een moskee met een gouden koepel. Op **Westeinde 79** (rechts) staat de tuinmanswoning die vroeger deel uitmaakte van de voormalige voortuin van buitenplaats Dijkenburg. Ten tijde van de bouw van de woning hoorde de tuin bij Klein Leeuwenhorst. Tegenwoordig maakt het huis deel uit van het natuurgebied Nieuw Leeuwenhorst, dat in bezit is van het Zuid-Hollands Landschap.

Op **Westeinde 75** staat **Op Hoop van Zegen**. Oorspronkelijk was het een boerderij en tegenwoordig is het een camping. Op Hoop van Zegen is in 1893 gebouwd en heeft de voor het langhuistype kenmerkende langgerekte vorm.

Op **Westeinde 52 en 14** staan bollenschuren, beiden omstreeks 1930 gebouwd. U blijft het Westeinde volgen, dat een bocht naar links maakt en weer naar rechts. Aan het einde van het **Westeinde** gaat u links, en gelijk rechtsaf, de **Schulpweg** over en vervolgt uw weg via de **Zeestraat**. In de **Zeestraat** op nummer **54** (links) ziet u een woonhuis, dat oorspronkelijk een boerderij was. Het woongedeelte van de boerderij (Groenewege) dateert uit circa 1700. Later is met name het zuidwestelijke deel gewijzigd. De aangebouwde stal is jonger (omstreeks 1900). Het pand is gelegen op een ruim erf. Als de Zeestraat een bocht naar rechts maakt gaat u linksaf, langs **wandelknooppunt 81**. U volgt het fietspad en fietst langs de Boekhorstruiteren en de Zorgboerderij. Het terrein aan uw rechterhand behoorde tot het terrein van psychiatrisch ziekenhuis Sint Bavo. Het **verharde fietspad** blijven volgen tot de **Kraaierslaan**. Hier gaat u naar rechts. Als de Kraaierslaan een bocht naar links maakt gaat u rechtsaf het fietspad op. Dit fietspad blijven volgen tot de hoofdingang van Sancta Maria.

kapel en een kerkhof. Er waren zeven paviljoens voor de patiënten. De Bavo in Noordwijkerhout was een manneninrichting en de Sancta een vrouweninrichting. In 1990 zijn verschillende afdelingen verhuisd en in 2006 is de instelling definitief gesloten. Het terrein heeft nu een woonfunctie en is omgedoopt tot Landgoed Sancta Maria. Een groot aantal bestaande panden zijn verbouwd tot woningen en in de straatnamen vindt u het verleden nog terug.

U gaat rechtsaf de **Langevelderlaan** op, en even verderop linksaf **Duinschooten** in. Aan het einde gaat u rechtsaf, dit is de **Ruigenhoekeweg**. Bij de rotonde gaat u rechtdoor de **Delfweg** op. (Voor een kopje koffie kunt u even naar links, naar café-restaurant De Ruigenhoek). U gaat de tweede weg linksaf, de **Zilkerbinnenweg** in. De Zilkerbinnenweg heeft een lintbebouwing bestaande uit kwekerswoningen en bollenschuren aan weerszijden van de weg.

Op Zilkerbinnenweg **30** staat een boerderij uit 1902, die heeft gefunctioneerd als rundveebedrijf met kaasmakerij. Het is een typisch voorbeeld van een Zuid-Hollandse langhuisboerderij. De voorgevel is rijk voorzien van siermetselwerk in verschillende kleuren baksteen. Tegenwoordig heeft het een woonfunctie.

Op nummer **39** staat een voormalige kwekerswoning met bollenzolder, gebouwd in 1926. Op nummer **46** staat de kwekerswoning Wilhelmina en een bolleschuur. De bollenschuur, die op het erf links achter de woning staat, is in 1906 gebouwd en de woning in 1917. Op nummer **48** staat kwekers woning **Duin-Zicht** met aangebouwde bollen-schuur uit circa 1910. Het woonhuis met bollenschuur heeft een mansardedak met nok haaks op de Zilkerbinnenweg. Evenwijdig aan dit bouwdeel staat een tweelaags bollen-schuur (**48a**) met plat dak. De schuur dateert uit 1929. Rond 1970 zijn woonhuis en tweelaags bollenschuur met elkaar verbonden door middel van een eenlaags tussendeel.

Aan het einde gaat u rechtsaf een klein stuk de **Beeklaan** . **U komt bij het kruispunt met links de Regenvlietweg. Daar steekt u de Beeklaan over. Op Regenvlietweg 1 staat de oude onderwijzerswoning.** De oude onderwijzerswoning is in opdracht van de gemeente Noordwijkerhout gebouwd in 1907, ter vervanging van de oude. Als zodanig heeft de woning dienstgedaan tot 1958. Daarna is het huis door de gemeente verhuurd en uiteindelijk verkocht aan een particulier. De lagere school stond links van de woning (zie foto). De school is in de jaren erna nog flink uitgebreid en uiteindelijk in 1975 gesloopt. In 1958 werd er in de Beukenlaan een nieuwe school gebouwd. Daar kregen alleen de meisjes les. De jongens bleven op de oude school aan de Hoogduinweg. Een tweede school was nodig omdat de bevolking na de tweede wereldoorlog sterk gegroeid was.

U gaat even terug en verder langs de Hoogduinweg naar de hoek met de **Beukenlaan** en slaat dan **rechtsaf de Beukenlaan in**. In deze straat staan woningbouw-woningen uit 1956.

Halverwege staat (op de hoek van de Beukenlaan en de Hafkenscheidt-laan) de RKBS de Egelantier. RKBS De Egelantier is gebouwd in 2014 op de plek van de oude school. De oude school heeft 56 jaar dienst gedaan.

Ga verder richting de Zilkerduinweg. U gaat rechtsaf. Aan de overkant ziet u twee hekpalen staan, met daarop twee ornamenten. De hekpalen vormen de oude ingang van een voormalige boerderij, die oorspronkelijk van de familie Wasse-naer was. Vanaf 1873 was deze in bezit van familie Kerkvliet totdat Simon Kerkvliet in 1939 overleed. Simon was ongetrouwd en kinderloos. Hij schonk zijn bezit aan de H. Hartkerk zodat de kerk opeens ook een boerderij in bezit kreeg. Deze werd eerst verpacht en tenslotte in 1962 verkocht aan de gemeente Noordwijkerhout. In september 1962 brak er brand uit. De boerderij werd onherstelbaar beschadigd en later afgebroken. In 1972 is het terrein bebouwd met de woningen in Kerkvliet en Breeland. De hekpalen zijn afgebroken en de ornamenten werden bij de gemeente bewaard. De hekpalen met ornamenten zijn herplaatst op de hoek van Breeland. Op verzoek van het genootschap Oud De Zilk zijn ze in 2006 herplaatst op de plek waar ze ook oorspronkelijk hebben gestaan.

Ga verder over de Zilkerduinweg en de **eerste weg rechts, de Regenvlietweg** in. Op de **Regenvlietweg** staat **naast nr. 47 een transformatorstation**. Het transformatorstation is een gemeentelijk monument, en is in circa 1925 gebouwd in opdracht van de Stedelijke Lichtfabrieken (SLF) te Leiden. Het trahuisje heeft metselwerk in rode en een donkerder kleur baksteen. Het driehoekige, zogenaamde schilddak is gedekt met zwart geglaazuurde Romaanse pannen. Links van de deur is in de gevel een tegel van rood

keramiek geplaatst met daarop in hoog reliëf de tekst ‘SLF Leiden’ (Stedelijke Lichtfabrieken Leiden).

De Regenvlietweg behoort samen met de Wassenaarseweg en de St. Jacobstraat tot de oudste straten van De Zilk. Ook de doorgaande Zilkerduinweg en de Beeklaan naar Hillegom horen daarbij. Het is dan ook logisch dat aan deze straten de meeste winkels en bedrijven waren gevestigd. Alleen al in de Regenvlietweg waren elf winkels te vinden. Er stond een smederij, er is op drie plaatsen een postkantoor geweest, en er was een vestiging van het politiebureau

De smederij op Regenvlietweg 43 is in 1916 gebouwd. Achtereenvolgens hebben de smeden B.P. van Steijn en daarna A.C.J. Vermin hebben in het rechterdeel de smederij gerund. Links was er een winkel in huishoudelijke artikelen. Nu heeft het hele pand een woonfunctie.

Op nr. 28, staat het voormalige Kruisgebouw. Het witte huis op nummer 28 was het Wit-Gele Kruisgebouw voor De Zilk. Het kruis, inmiddels helemaal wit, staat nog op de gevel. De Zilk had een eigen afdeling van het Wit-Gele Kruis. De activiteiten van het kruiswerk omvatten zieken– en gezondheidszorg.

U komt aan op de hoek van de St. Jacobstraat. In de tegenover elkaar staande panden op de Regenvlietweg 13 en de Regenvlietweg 16 waren kruidenierswinkels gevestigd.

Aan het eind van de St. Jacobstraat op de hoek van de Beeklaan staat rechts een bollenschuur, gebouwd in 1924. De lange gevel evenwijdig aan St Jacobstraat is nog in originele staat. Op de verdieping ziet u de ventilatiedeuren die opengezet werden als de bollen boven in de stellingen waren opgeslagen. De wind kon zo zorgen voor het drogen van de bollen.

Op de linkerhoek was een winkelpand, oorspronkelijk van J.F. Beelen. Voordat dit pand werd verbouwd tot woning waren hier een kapper en een verzekeringswinkel gevestigd.

U gaat linksaf de Beeklaan op en vindt aan u linkerhand de H. Hartkerk. De kerk is vandaag open, dus laat u informeren over de geschiedenis van de kerk en van De Zilk. De Heilig Hart Kerk is in 1920 gebouwd onder architectuur van de Rotterdamse architect Jos Margry. De bouw is gerealiseerd door de Hillegomse aannemer J. van den Bosch en Zonen. H.J.M. Hafkenscheidt, die kapelaan was in Vogelenzang, is in 1918 benoemd tot bouw-pastoor van de te bouwen kerk in De Zilk. In 1920 werd Hafkenscheidt benoemd tot eerste pastoor van de Zilker parochie, die toegewijd was aan het allerheiligst Hart van Jezus. In 1926 werd de kerk uitgebreid en werd de toren gebouwd. De kerk ligt aan de oude dwars-verbindingsweg naar Hillegom. Aan de achterzijde van de kerk ligt de begraafplaats. De kerk is vrij gaaf gebleven en heeft een verrassend rijk, neogotisch interieur met gedetailleerde gewelven en diverse decoraties.

Ga verder op de Beeklaan richting Hillegom en neem de eerste weg naar rechts, de (Zuider) Leidsevaart op. In 1657 werd de trekvaart tussen Haarlem en Leiden gegraven, zodat met trekschuiten personenvervoer mogelijk werd tussen beide steden. Het was een belangrijke ader in het trekvaartnetwerk. Na 1842, toen de spoorlijn Haarlem-Leiden werd aangelegd, werd de trekschuidienst steeds minder rendabel. In 1860 is deze dienst opgeheven. De trekvaart

is echter in de loop van de tijd in méér opzichten van groot belang geweest voor de Bollenstreek. Goederen-vervoer vond over de trekvaart plaats, bedrijven vestigden zich langs de vaart, er werd langs de vaart gewoond en er werden buitenhuizen gebouwd.

U steekt de Delfweg over, en vervolgt uw weg langs de Leidsevaart.

Bij de Leidsevaart nummer 29 staat een grenspaal. Deze grenspaal staat precies halverwege Haarlem en Leiden. Het is een zgn. 'halfscheid'. Aanvankelijk werd deze 'halfscheid' vanaf 1656 gemarkeerd door een elzenhouten paal. In 1820 werd de huidige hardstenen grenspaal geplaatst. De paal staat in de berm van de weg na het buurtschap Halfweg.

Bij nummer 82 staat de Hooogeveense molen.. Deze windwatermolen staat in de Hooogeveense polder van Noordwijkerhout en is in 1654 gebouwd. In 1963 werd er een verzoek gedaan de molen te slopen , omdat voor het uitmalen van het water de molen niet meer nodig is. Dit is gelukkig niet gebeurd. De molen is vrijwel altijd bewoond geweest. Het was niet altijd de molenaar die in de molen woonde. Er heeft tot 1923- 1924 en zuidwesten van de molen een oude boerenbedoening gestaan

die als dienstwoning diende.

Op nummer 46 staat Boerderij Duin en Dal die omstreeks 1880 is gebouwd. Rondom de boerderij is een erf met verschillende bijgebouwen. Op de brug staat een smeedijzeren hek. Op nummer 110 staat een zogenaamde 'Langhuisboerderij' uit circa 1895. Tegenwoordig heeft het pand een woonfunctie.

U slaat rechtsaf, de Schippersvaartweg op. U gaat alsmaar rechtdoor en komt uiteindelijk weer bij de Witte Kerk uit.

vereniging
DORPSBEHOUD
NOORDWIJKERHOUT

Foto's: Sjaak Weijers
Corrie Hendriks

